

MIE 'T KWIKKELGAT EN FARIELDE DE STOEL

Ten allen tijde is het de gewoonte geweest bijnamen te geven aan mensen. Die werden afgeleid van een lichaamskenmerk, een lichaamsgebrek, een beroep, enz. Sommige van die bijnamen zijn geëvolueerd tot familienamen: vb. De Corte, De Lange...

Veel mensen waren zelfs niet gekend met hun familienaam, wel met hun bijnaam. De echte naam werd quasi vergeten. Bijnamen geven was zeer verspreid in de 19de eeuw, en zelfs nog in het begin van de 20ste eeuw. Na W.O. I nam dat gebruik stilaan af, om praktisch te verdwijnen na W.O. II, alhoewel... Ziehier een anekdote die zich afspeelt in de Sint-Lievenspoortstraat in de parochie Sint-Anna. Vooreerst moet ge weten dat die parochie voor de Sint-Lievenspoortstratenars niet minder dan drie pastoors telde: *menier den opperpaster* (de eigenlijke pastoor), *de paster van de Visscherije en de paster van 't straatje* (de Ommegangstraat). Deze laatste, E.H. Verwilghen, had in het politiecommissariaat de lijst van de zestig-plussers opgevraagd om die mensen uit te nodigen voor de jaarlijkse paasretraite (met sermoen in 't Gents!) en de paascommunie.

Op die lijst stond nu een bepaalde Marie X (haar naam ben ik vergeten) die de paster maar niet kon lokaliseren. Mijn moeder, die verantwoordelijk was voor parochiale zaken in de straat, werd door hem aangesproken om, eventueel met wat hulp, op onderzoek te trekken. Moeder stuurde me bij Iefter Jeanette in een kruidenierswinkel, die door het plaatselijk vrouwvolk gefrequent werd. Niemand van de aanwezige leek eerst een Marie X te kennen, tot op het moment dat iemand zei 'Wacht ne kier, zoe da Mie 't Kwikkelgat nie zijn?' De aanwezigen meenden dat het kon. 'Moseelke (ik!), zeg aan de paster van 't straatje dat hij naar 't puurtje (citeetje, beluikske) Dauwe moet goan en doar noar Mie 't Kwikkelgat vroagen – 't zal wel juist zijn'. En waarlijk, het was juist!

Hoe Mie aan haar bijnaam kwam, laten we aan de verbeelding van de lezers over, maar voor wat nu ons tweede personage, Farielde de Stoel aangaat, is dat niet zo evident.

In het begin van de vorige eeuw woonde Farieldeke (Pharailde, Veerle) in een van de vele cités van de Dendermondsesteenweg. Haar man, Pier, verdiende zijn brood in de grote textiel fabriek van Baertsoen in die buurt. In dezelfde cité woonde een invalide die beide benen verloren had. Hij was "bedelaar" van beroep en dat oefende hij uit op een vaste zitplaats in de Brabantdam, daar waar vroeger een muur stond boven de overwelfde Reep bij het François

Laurentplein.

Gezien de man niet zelf daarheen kon stappen, moest hij iedere dag naar zijn standplaats gebracht worden. Farielde, die veel kinderen had en een bijverdienste niet versmaadde, zorgde daarvoor, tegen vergoeding natuurlijk. Elke morgen zwierde zij de man met stoel en al op een gehuurde stootkar en ze duwde hem naar de Brabantdam, waar ze hem netjes op zijn gewone plek installeerde. Tegen de avond haalde ze haar bedelaar terug op om hem naar huis te voeren.

Farielde moet heel sterk geweest zijn om zo maar in één beweging man en stoel op de kar te zetten. Ze was lang en mager en daar waar de dames aan hun voorkant soms goed ‘besteld’ zijn, had zij een ‘put’. De mensen zeiden dat die veroorzaakt was door het steken op de *treeme* (dissel) *van heur kerre*. Zo kwam ze aan haar bijnaam, die ze heel haar lange leven behield. Farielde leefde inderdaad lang, want ze kon haar gouden huwelijksjubilee met Pier vieren, iets wat in die dagen eerder uitzonderlijk was.

Tot slot nog dit: de beenloze bedelaar is rijk gestorven!

Marie -Jeanne De Smet

Naschrift

In welk beluik Farielde aan de Dendermondsesteenweg woonde en hoe het daar gesteld was, weten we niet. Het ‘poortje Dauwe’ aan de Sint-Lievenspoortstraat, thuishaven van Mie ’t Kwikkelgat, bestond in 1892 uit 14 huisjes (toenmalige nrs. 97 - 113). De toegang tot de 8 m. brede koer was een lange overbouwde gang van amper één meter breed. De huisjes bestonden uit één gelijkvloers plaatsje van 14 vierkante meter en een kamertje op de verdieping. De koer was aanzienlijk opgehoogd, zodat de vloer van sommige huisjes tot 40 cm. lager lag. Er was maar één toilet, maar het had wel een dubbele zitting (Uit de Verzameling Roger Moreau Gentse Beluiken (DSMG, Begijnhof, Sint-Amandsberg).